

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petiristopne vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Gambetta — Gladstone.

Y. Pokopali so prvobornika za francosko republiko in soglasno pripovedujejo časopisi, da od časov, kar so pripeljali iz otoka sv. Helene Napoleonove kosti do 9. januarja t. l. ni bilo v Parizu tako sijajnega pogreba, kakor Gambettin. S tem sijajem je pokazala republika, kako zna slaviti moža, ki je bil brez ugovora zanjo najbolj zaslužen. Teško bo kdo oporekal, da bi bila utegnula sedanja republika utoniti v morji intrig in nevarnostij, katere so jej pretile od vseh strani, ako ne bi bil Gambetta njen najodločnejši in pogumnejši zaštitnik. Ali te Gambettine zasluge niso tiste, katere imajo za naše stališče kako veljavnost, kajti stališče, s katerega moramo mi moža motriti in soditi, je stališče slovansko, stališče slovanskih interesov in koristi.

Tisti časi so že zdavnej minuli, ko so nekateri svobodomiselní entuzijasti od veselja izgubili duševno ravnotežje, ako je le kdo izustil besedo: republika. Pod republiko so si včasih ljudje predstavljali kar naravnost zemeljski eldorado, kateri jedini je sposoben osrečiti zatirano človeštvo. Ali dandanes so postali ljudje v tej zadevi jako hladni, ker dobro vedo, da je republika samo državna oblika, katera sem ter tje ugaja, večinoma pa ne. Znana stvar je, da so republike v centralni in južni Ameriki pravi državni škandal, in da je Brazilijansko cesarstvo dozdej še najbolj urejena in cvetoča južnoamerikanska država. Tudi pri francoski republiko bi moral človek veliko vprašanj postaviti, ali ugaja v resnici značaju in potrebi francoskega naroda?

Glede vnanjega francoskega upliva moramo to vprašanje odločno zanikati, ker največi sovražnik Francozov in največi sedanji nemški državnik Bismarck je skrben, da se na Francoskem ne bi republika v monarhijo prelevila, da je, kakor znano, zaradi tega gnal v smrt bivšega nemškega poslanca v Parizu, grofa Arnima.

Že pri zadnjem egiptovskem vprašanju se je

videlo, kako ima Bismarck pravo, da želi francoske republiki kolikor možno dolgo življenje. Dokler bo trajala francoska republika, se ni treba bati Nemcem kmalu kake nevarnosti od strani Vogez. Republika ima vsaka to napako, da teško alijance sklepa in kakega vnanjega zaveznika najde. Monarhične države nikdar ne morejo vedeti, s kom bi v republiko kakšen tajen zavez napravile, ker ni nobenega moža, ki bi bil pooblaščen za tako podjetje, ker niti predsednik republike nima oblasti kaj takega sklepati brez ljudskega zastopa. Ako se pa 700 glav meša v sklepanje take zveze, potem gotovo ni več tajna. Tajnost je pa pri tacih zvezah prvi pogoj uspeha. To je tudi jeden glavnih vzrokov, da ne more francoska republika dobiti nobenega zaveznika v Evropi, in še najnaravnjšega ne, to je: Rusije. Iz tega vzroka smatra tudi velika slovanska država francosko republiko za nesposobno zaveznico, ker ne ve, s kom bi se mogla zvezati in s kom tak tajen pakt napraviti.

Govorilo in pisalo se je mnogo, da je Gambetta imel zmirom pred očmi „revanche“ — vojsko z Nemčijo in ob jednom zvezo z Rusijo. Ali to se le govori in predmneva, dokazov pa nimamo nič zato. Mogoče, da bi bil kakor predsednik republike storil kaj v tej zadevi, ali ker je poprej umrl, se ne more zgodovinski o tacih stvareh govoriti, katere bi se bile še le utegnile dogoditi.

Ako bi bilo Gambetta v resnici kaj mar za naravnega zaveznika, bil bi se za Slovanstvo vender kaj brigal in se poučeval o lastnostih in o položaji tega važnega faktorja. Ali znano je, da je bil Gambetta v tej zadevi tak ignorant, kakor ogromna večina njegovih rojakov; — tudi ni pri nobeni priliki kazal niti najmanjšega zanimanja za Slovanstvo. Ko je bil buknil ustanek v Bosni, Hercegovini in Bulgariji in katerega naslednica je bila potem rusko-turška vojska, se je Gambetta temu svetovnemu dogodku nasproti kazal tako apatičnega, kakor da bi se vse to bilo godilo v južni Ameriki.

Ves drug mož je pa v tej zadevi 73 letni

Gladstone, katerega parlamentarno 50 letnico je slavil angleški narod 13. decembra pretečenega leta. Bil je ta dan velik praznik za ves angleški narod, katerega prvi ljubljenec je gotovo dan danes slavni njegov „premier.“

Leta 1876., ko so se prvokrat ustajniki pokazali okolu stare Planine, je bila Gladstonova prva briga, da se je kolikor možno natanko poučil in to s pravo angleško temeljitostjo o nesrečnem stanju naših bratov pod turškim jarmom. Ko se je po svojih informacijah do dobrega prepričal, da Turek ni človek ampak divja žival, ob jednom podobna hijeni in tigru, spraval se je precej na pot preobračat javno angleško mnenje.

Predsodki o Turčiji so bili čez 40 let v angleškem narodu tako ukoreninjeni, da je znani dolgoletni angleški poslanec v Carigradu lord Redcliffe javno izrekel, da tist Anglež, ki je zoper angleško zvezo s Turčijo, ne razume niti azbuke angleške zunanje politike. Ta izrek Redcliffeov je veljal tudi pri ogromni večini angleškega naroda kakor dogma. Tudi tedanja d'Israelijska turkofilna vlada je prisegala na te besede. Ali Gladstone, akoravno že takrat 65 let star, se vsega tega ni vstrašil, in vzel je v roke popotni les in preromal je Angleško od Liverpoola do Edinburgha. Napravljal je povsod tabore (meetinge), na katerih je s svojo ognjeno besedo kakor drugi Peter Amienski pripovedoval in slikal zbranemu in paznemu ljudstvu nepopisno trpljenje in muke, katere morajo Jugoslovani pod grozovitim Turkom prenašati. Starega prijatelja Angležev je imenoval „the unspeakable Turk,“ kar se pravi po naše „da Turek ni vreden, da bi si pošten človek umazal svoja usta z izgovorom njegovega imena.“

Znano je, da je Gladstone dan danes prvi govornik svojega naroda. Zaradi tega so tudi imeli njegove prepričevalne besede tak neizmeren upliv na angleško ljudstvo. Pomagali so mu tudi v tem podjetju Freeman, Forster, Bright, posebno pa ranjki Westminsterski dekan Stanley. Ta Gladstonova kri-

LISTEK.

Bojarska hči kot kmetska dekle.

(Ruski spisal A. Puškin, poslovenil I. P.)
(Konec.)

Alksej jej je prisegel, da je lepša od vsake gospodične in začel je grajsko Lize opisovati v tako smešnih barvah, da se mu je morala smejati.

„Ali,“ vzdihnila je, „kakor grda naj bo že ta gospodična, ali omikana je, jaz sem pa neizobražena neumna stvar.“

„O, kaj to dé,“ rekel je Aleksej, „ali če ti je prav, učim te čitati.“

„Prav ljubo mi je, — zakaj bi se ne učila?“ rekla je.

„Prav lepo, draga moja, kar začniva.“

Usedla sta se. Aleksej izvlekel je svojo beležnico in svinčnik ter začel Akulino učiti črke. Aleksej se ni mogel dovolj načuditi, tako hitro jej je šlo v glavo.

Sledeče jutro začel jo je že učiti pisati. Oj začetka jej svinčnik ni bil pokoren, ali hitro se je privadila, da je pisala prav lepe črke.

„Res čudno,“ zaklical je večkrat Aleksej, „učiva se hitreje, kakor bi se držala Lancastrove sisteme.“

In v jednom tednu je Liza že čitala „Natalijo, bojarsko hčer“, ter delala je o tem, kar je čitala, tako bistroumne opazke, da je Aleksej kar strmel. Napisala je tudi celo polo črtic iz svetne zgodovine.

Čez nekaj tednov sta si že dopisovala. Duplo v starem hrastu služilo jima je kot nabiralnik za pisma. Nastja jih je pa skrivaj prenašala. Aleksej pokladal je v duplo svoja pisma in dobival na slab papir s krivimi čačkami pisana pisma od svoje ljubice. Kmalu pridobila je Akulina lepo pisavo in lep slog.

Ivan Petrovič in Gregor Ivanovič bila sta vedno boljša prijatelja. Muromski je mnogokrat premišljeval, da bo Aleksej dedič vsega velikega premoženja Ivana Petroviča, ter da bi ne bilo napačno,

ko bi bil njegov zet. Stari Beredov se je norčeval iz angleških neumnostij svojega soseda, ali ni preziral njegovih dobrih lastnostij. Gregor Ivanovič bil je bližnji sorodnik grofa Promskega, najveljavnejšega moža v guberniji. Grof bi lahko storil marsikaj za Alekseja. Muromski bo pa tudi vesel, da bo tako dobro oženil svojo hčer. Stara dva sta to stvar dobro preudarila vsak za se, potem jo pa povedala drug družemu ter sklenila, jo kmalu dognati do konca.

Muromski je vedel, da bo težko seznaniti svojo Lizo z Aleksejem, ki ga od tistega znamenitega obeda ni več videla; Alekseja od takrat ni bilo blizu.

Gregor Ivanovič mislil je, ko bi le mogel pripraviti Alekseja, da bi prišel vsak dan na Prilučino, bi se ga Liza že privadila.

Ivan Petrovič ni imel toliko skrbij, da se izpolni njegova želja. Poklical je svojega sina še tisti dan v svojo sobo, kjer je pihal iz pipe cele oblake tabačnega dima pred se. Čez nekaj časa rekel mu je:

žanska vojska proti Turku, katero je vodil na angleških taborih za potlačene Jugoslovane, je tako razburila vse sloje angleškega naroda, da nisi dobil takrat v roke nobenega ilustrovanega angleškega časopisa, bodisi resne bodisi šaljive vsebine, ki ne bi bil imel naslikanega kakšnega Bašibozuka z bulgarskim otrokom nataknenim na bajonetu. Vse to je v prvi vrsti Gladstone prouzročil.

V resnici se mora imenovati to delo Gladstoneovo več nego herkulično, ker spreobrnil je bil hipoma s svojo čudovito zgovornostjo skoz 10letja zastarelo in ukorenineno javno mnenje angleškega naroda o turkofilstvu. Gladstone sam je preprečil s temi svojimi dejanji drugi natis krimske vojske, katero je d' Israelijeva vlada že bila za trdno sklenila. Sam d' Israelijev minister vnanjih zadev Marquis of Salisbury je rekel javno v angleškem parlamentu, da le Gladstoneova neizmerna agitacija je uzrok, da so bile vladi po javnem mnenju angleškega naroda roke vezane in da si ni upala storiti nobenega koraka na korist Turkom zoper Ruse.

Ako bi bil Gladstone tako brezbrizen in tak ignorant v slovanskih odnošajih kakor Gambetta, bili bi mi doživeli drugo izdajo nesrečne krimske vojske, — se ve, da bi bil v takem slučaju mesto Francozov kdo drug angleški zaveznik. Rusi ne bi mogli Donave prekoračiti in naši jugoslovanski bratje bi še dan danes stekali pod veliko bolj nezuosnim turškim jarmom, nego so pred vojsko. Zavaljo tega imajo Jugoslovani zahvaliti neposredno svojo osvoboditev v prvi vrsti bratom Rusom, posredno pa v drugi vrsti slavnemu Gladstonu. Zategadelj so pa takrat sicer že dolgo poprej obožovanega državnika vsi nemški in madjarski časniki tako napadali in psovali, da gotovo ni v nobenem slovarju več kake psovke, s katero ga ne bi bili podajali. Ako bi se ta nesreča jedenkrat pripetila, da bi se slavni Gladstone moral preseliti za zmirom „ad patres conscriptos“, takrat bi moral v resnici vsak Slovan iz vsega svojega srca žalovati za takim poštenjakom in velikim dobrotnikom slovanskega naroda!

Politični razgled.

Notranj dežele.

V Ljubljani 12. januarja.

V zadnji seji mestnega starestinstva tržaškega obravnavala se je peticija glede svobodne luke, ki se bode objednem z ono trgovinske zbornice poslala trgovskemu ministerstvu. Mestni odbornik Consolo predlagal je, da naj se načrta, ki ga je trgovinska zbornica že vzprejela, pridene ta dostavek: „Zaradi nujnosti predmeta se za sedaj ne razmotruje vprašanje o postavnem temelji, s katerim dostavkom naj bi se kazalo na pravico Trsta do svobodnega pristanišča. Ta dostavek Consola se ni vzprejel in peticija poslala v prvotni obliki. Proti odposlanju glasovala je vsa progressovska stranka, izimši jednega Luzzatto. — Pri dopolnitveni volitvi v mestno starestinstvo tržaško izvoljen je bil v tretjem razredu Brüll, kandidat patrijotičnega političnega društva.

„W. Allg. Ztg.“ zanikuje vest, da bi štedilni komisijon že do Velike Noči mogel dokončati svoja dela. V prvi vrsti se gre za to, da se v vseh delih državne uprave umerijo principijalne premembe,

in za to trebé časa. Nasvetištedilnega komisijona bodo dvojni. Prvi bodo taki, da njih izvršitev ne bode prekoračila področja vladinega, drugi pa bodo potrebovali sodelovanja postavodajnih faktorjev. Prve vrste nasveti zadevali bodo najbolj finančno upravo, tedaj davkarije, državne blagajne in tudi dunajsko kaso državnih dolgov. Principijalne premembe pa se bodo tikale večjidel politične uprave in pravosodja. K zadnjemu spadajoči nasveti komisijona uvaževali se bodo sigurno že pri posvetovanji državne zbornice o reformi kazenske pravde. Osnovne premembe pa, ki jih bode nasvetoval komisijon gledé uprave, predložila bode vlada ob svojem času v obliki prvotnih nasvetov državnej zbornici.

Dalmatinski namestnik fml. baron Jovanović dalkazal je pred nedavnim, da ima biti v notranjem dopisovanji uradni jezik v Dalmaciji nemški, kar doslej nikdar ni bil; in to baš sedaj, pod to vlado, ko se je 26. aprila 1880. l. v državnem zboru z veliko večino nepotrebna spoznala ustanovitev nemške šole v Zadru. Ljudstvo je zbog tega razdraženo in hoče obdržavati shode, kjer bode demonstrovalo proti tej naredbi. Vprašanje to prišlo bode tudi v državnem zboru ob priliki budgetne debate na vrsto, kjer bodo hrvatski zastopniki Dalmacije energično protestovali proti tej eliminaciji hrvatskega jezika iz notranjega uradovanja.

Vnanje države.

Car dal je razpustiti vse one tajne družbe na **Ruskem**, katere so vsako leto obremenile carjevo blagajno s 4 milijoni rubljev, češ, da skrbé za varstvo carske družine. Zadnje čase se je pogosto naglaševalo, da so nihilistna gibanja veliko mirnejša; to se sedaj razlaga s tem, da so se nihilisti sami med seboj sprli. Velik del od njih zapustil je dosedanje stališče terorizma in skuša izvesti preobrat v reformatornem smislu z manj skrajnimi sredstvi, meneč, da bode stranka s tako zmernostjo privabila več pristašev. S tem pa so teroristi mnogo izgubili na številu in uplivu. — Ruska mejna straža ob avstrijski in pruski meji pomnožila se je, da uspešneje brani tihotapiti žgane pijače. Iz jednacih razlogov morali so se židovi iz mejnega okrožja Rovno pomakniti bolj notri v deželo. — Nameščenje berlinskega poslaništva s knezom Orlovom namestu Saburova se odločno dementuje. Ni v Berlinu ni v Parizu se ne bode spremenilo zastopstvo Rusije.

Francoski legitimisti časnik Gaulois bodri v jednej zadnjih številkih grofa Chamborda, naj nikar ne odlašaj in naj se Franciji kmalu razodene s kakim možkim činom. Francija da misli v prvej vrsti na potomca stare kraljeve rodbine, ta naj bi si izvojeval krono. Če grof Chambord neče slušati na ta glas, iskalo se bo drugje, kajti Francija se mora rešiti in princov se ne manjka.

Pri prvem zaslišanji dejal je knez **Krapotkin** brez ovinkov, da je vedno deloval za utrjenje anarhistne stranke in za razširjenje anarhistnih idej; francosko sodišče pa da nema pravice raziskavati njegovo početje v inozemstvu. On se je udeležil osnove internacionalne delavske družbe in, če se jo pridrili izbirati mej razidom in dynamitom, volila bo zadnje; na Francoskem da se je odobraval Véra Zaslulič. Predsednik sodišča protestuje temu izreku rekoč, da je bila Zaslulič priprosta morilka. Na to odgovori Krapotkin, da jo je sodišče oprostilo. On obstane, da je dobil nalogo zastopati lyonsko družbo pri londonskem kongresu. Iz Švice bil je na zahtevo Rusov prognan, ker je protestoval proti usmrtenju Sofije Perovskove. Krapotkin obstane, da je v nekem shodu v Lyonu pridigoval anarhistne ideje. Prezident mu oponaša, da je prelomil gostoljubnost. Krapotkin mu ugovarja da ne, ker je ljudstvo podučeval. Na Dunaj je bil šel, da upozna tudi druge anarhiste.

Iz pisem, katere prebere predsednik, je razvidno, da je bil knez Krapotkin v zvezi z raznimi anarhisti v okolici Lyona. Tudi drugi zatoženi obstanejo anarhistno propagando. — Prezidentu sodišča došlo je brezimeno pismo, v katerem se mu preti s smrtjo.

Dopisi.

Iz Vač 11. januarja. [Izv. dop.] Dne 9. t. m. vršila se je tukaj po g. glavarju Grilu nova volitev v krajni šolski svet. Predsednikom izvoljen je narodnjak Alojzij Strmljan in njegovim namestnikom narodni župnik g. Budnar. Odborniki so: gg. Miha Cirar, Janez Grilec, Jurij Grilec (izvoljen po srečkanji) in Matija Obreza. Namestnika pa sta: gg. Anton Mrva in Tomaž Hribar. Pri „obstojećih tukajšnjih razmerah“ smemo s to volitvijo, akoravno sta dva od prejšnjih tudi v novem odboru, za sedaj popolnem zadovoljni biti. Dolgo „jeremijado“ namenjen sem Ti bil, „Slovenski Narod“, že dlje časa sem o tej zadevi pisati, naj tedaj popravim danes, kar sem zagrešil z molčanjem, da boste zvedeli ljudje po svetu, kako se „očetovski skrbi“ za našo deco po ljudskih šolah na deželi, če jo vlada tak predsednik, kakeršnega je imela čast naša jednorazredna šola do sedaj nekaj časa imeti. — Slavni g. Jurčič je dejal: „de mortuis nil nisi bene et vere“. Evo ti! Moralčno mrtvi in pokopani „star Kranjc“, renegat usnjar Jaka Dobravec vulgo Osolè, bil je skrbeči očka našej mladini. Toda kako?! Ker je bil meso od mesa in kri od krvi g. Vestenecka, bil mu je slednji njegov evangelij in ideja ponemčevanja ljudskih šol njegov „malik“. Zategadelj urinil je bil protipostavno v jednorazredno tukajšnjo šolo deloma „zveličalno nemščino“ na kvar drugim predmetom. Pri zakletem sovražniku slovenskega naroda, „Schulvereinu“, prosjačil je za nemške knjige za tukajšnjo šolo. Omenjeni in „pokopani“ „Osolè“ je tudi jedini naročnik „Kmetškega Prijatelja“, od koder sreba on vso svojo zagrizenost zoper „Slovence“. Kar je pa še poglobitna reč: vèdel se je kakor ljudje njegove vrste „farizejski“: vse le za blagor občinski in šolski, v srcu pa je bil zagrizen sovražnik milega narodnega jezika. — In evo ti! Kaj hočete pričakovati od 70 letnega človeka, ki nasproti vsakemu prigovarjanju voli nemčurskega kandidata v Trebnjem jedino na ljubo g. Vestenecku za par smodek in dobro večerjo na „Mirni“. — Izobraženost „usnjarja“ je tolika, da si upa očitno reči, da je prijatelj „mladini“, v resnici pa je njen smrtni sovražnik!

Vsakemu svoje! Desna roka in njegov „factotum“ pa je bil „signore“ učitelj Peruzzi, vredni „compare“ onega „Schotta“, učitelja v Hotiču, ki je izračunil: „wie weit man mit der deutschen Sprache kommt“ in kojemu je bil „Slovenski Narod“ dobro posvetil. Tudi „signore“ Peruzzi ubijal je kmetskimi paglavcem in celo deklicam v butice nemščino à la Schott in to mej šolskimi urami na kvar učnim predmetom, prej ko ne za Judeževe „Schulverein“-ove groše! Obadva razmesarjena zaradi tega po narodnej duhovščini otrešla sta se, kakor kužek, če ga z mrzlo vodo poliješ. Šola je

„Ajuška, zdaj uže dolgo nisi nič omenil, da pojdeš k vojski. Ali ti huzarska uniforma ni več tako všeč?“

„Ne, oče!“ odgovoril je Aleksej. „Ali jaz vidim, da vam to ni všeč, in moja dolžnost je vas ubogati.“

„Prav lepo,“ odgovoril je Ivan Petrovič. „Zdaj vidim, da si pokoren sin. Pomiri se, jaz ti ne bom dosti branil. . . . Jaz sam ne maram, da bi ti stopil v civilno službo . . . ali zdaj bi te najprej rad oženil.“

„S kom, oče?“ vprašal je Aleksej.

„Z Elizabeto Gregorjevno Muromsko,“ odgovoril je Ivan Petrovič. „Lepa nevesta, he?“

„Oče, do zdaj še nisem mislil na ženitev.“

„Zato sem pa mislil jaz mesto tebe.“

„Kakor hočete, ali jaz Lize Muromske trpeti ne morem.“

„Pozneje jo boš že trpel, s časom pride ljubezen.“

„Ali jaz čutim, da jo ne morem osrečiti.“

„Radi te sreče ne imej skrbi. Spoštuj voljo svojega očeta. To je lepo.“

„Kakor je vam prav, ali jaz se ne maram ženiti.“

„Ženil se boš, pa je amen. Če ne, prodam vse svoje premoženje — in zapijem, in ti od mene ni kopejke ne dobiš.“

Aleksej je vedel: kar njegov oče sklene, mu nobena sila ne izbije iz glave. Ali on je bil trdovraten, kakor njegov oče. Šel je v sobo ter premišljeval o očetovej trdnej volji, o Lizabeti Gregorjevni, o očetovih zuganjih, da ga naredi za berača in o Akulini. Še le zdaj je prav čutil, da jo goreče ljubi, vedno bolj mu je dopadala romantična misel, oženiti se s kmetskim dekletom in živeti od truda svojih rok. Bolj če je to preudarjal, pametnejše se mu je zdelo. Dolgo se že nista bila sešla z Akulino v gozdu radi deževnega vremena. Pisal je Akulini dolgo pismo, povedal jej, kaj njiju

čaka ter jej ponudil svojo roko. Pismo nesel je brž na pošto.

Drugo jutro zgodaj odjezdil je Aleksej k Muromskemu, da mu pove odkrito, kaj da je sklenil. Nadejal se je v njem vzbuditi velikodušnost ter pridobiti ga zase.

„Ali je Gregor Ivanovič doma?“ vprašal je, drže svojega konja za uzdo pred Prilučinsko usadbo.

„Ne, gospod,“ odgovoril mu je sluga. „Zjutraj zgodaj odpeljal se je z doma.“

To je jezilo Alekseja.

„Ali je Elizabeta Gregorjevna doma?“

„Da.“

Aleksej skočil je raz konja in podal slugi uzdo ter tekkel je notri, ne da bi prej naznanil svoj prihod.

„Zdaj se bo odločilo,“ mislil si je, ko se je bližal Lizini sobi. „Njej samej bodem vse razložil.“

Stopil je v sobo — ali kaj! Liza — ne, Akulina, njegova črnooka Akulina, ne v sarafanu, a v

tukaj zanemarjena, da je joj! In zdaj še to, da na ljubo tem nemčurjem bi se zidala nova šola v prospeh nemčurstva, v veliko kvar „čez uro“ oddaljenim občinam! Tako računil je prejšnji predsednik in ona dva tudi v sedanjem odboru sedeča šolska svetovalca, ki memogrede rečeno, sta si bratranca, in obračata vodo na svoj mlin, štacuno in krčmarijo.

Kako težavna pota za vsakdanjo šolo po dvakrat na dan da so tukaj in popolnem nemo-goča, zlasti od meseca decembra do marca ali celo aprila, bode dokazala preiskava, ki se bode vsled pritožeb vršila. V tej zadevi bodem poročal svoj čas. Samo jedno bi še rad rekel: gg. nadzor-niki šolski, li vestno poročate o delovanju gg. učiteljev v njih delokrogu? G. Beno in g. Pirker kako je z našo šolo? Li zadostuje „diplom“ „črnega vi-teza“ in prvega odpadnika slovenskega naroda gosp. Dežmana, če mu ljudski učitelj „starega cofa“ koplje lonce za muzej. je-li s tem že storjena njegova dolžnost v šoli? Kaj poreče g. Pirker, ko mu očitno dokažemo, da se g. Peruzzi daje nadome-stovati po svojej hčeri, ki zna toliko čitati, da knjigo zmirom na robe obrnjeno drži?!

O „Ravnika“, kako tužen je tvoj mili roj-stni kraj!

Upamo, da z novim odborom, zlasti g. pred-sednikom dojde novo življenje v našo šolo! In še jedno nado imamo. G. Kolbe, novi poštar je mož, ki bode stal za prospeh slovenskega naroda; živijo! O tej in drugi zadevi, če umestno, ljubi „Sloven-ski Narod“ pa prihodnjic več! (Vse bode dobro do-šlo. Uredn.).

Iz jugovzhodne Štajerske 10. janu-
varja. [Izv. dop.] Slovenski Gospodar je 13. mal-travnja 1882. števil. 15. poročal, da je narodna ob-čina Šent Peterska pod sv. gorami jednoglasno skle-nila slovensko uradovanje. Toda ondotni poročeval-ec se je bil nekoliko preneglil ter ni pomislil, da se dan pred večerom hvaliti ne sme. Potrebno je torej, da se ta reč nekoliko bolj pojasni ter naj v to sledeče zadostuje: — Občinski odbor v Šent Petru je v resnici naroden in je tudi precej v prvi seji slovenski uradovati sklenil; — zapisnik je pi-sal ondotni župan g. J. Č. sam ter ga z drugimi svetovalci in odborniki vred tudi podpisal. Ta za-pisnik je pa počival do druge seje pri občinskem tajniku, ondotnemu nadučitelju g. J. U. — Pri drugi seji občinskega odbora se je na občno zahtevanje zgoraj omenjeni sklep zopet v zapisnik vzprijel ter baje tudi slavnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu v Brežicah odposlal, — vendar tudi sedaj je ostal sklep srenjskega odbora brez uspeha. — Ko se skliče tretja seja, so se odborniki čudili toliki brez-obzirnosti glede jezikovne enakopravnosti, po ve-levažnem 19. členu osnovnih postav vsem narodom v mili Avstriji stanujočim zagotovljene. — Sklep za-devajoč slovensko uradovanje se je tudi pri tretji seji, katera je nepričakovano živahna bila, v zapi-snik vzprejel ter se precej dotični zapisnik višim oblastnijam odposlal. — Pa tudi s tem sklepom narodni srenjski odbor nič dosegel ni, — veliko več se mu je določila prvima dvema jednaka osoda;

belej jutranje obleki sedela je pri oknu in čitala njegovo pismo.

Aleksej ni mogel skrivati svojega veselja. Liza se je zganila in poskusila bežati. On pa je skočil za njo in jo zadržal.

„Akulina! Akulina!“

Liza hotela se mu je iztrgati.

„Mais laissez-moi donc, monsieur — mais êtes-vous fou?“ zaklicala je večkrat in se obračala od njega.

„Akulina! Akulina!“ ponavljal je in jej polju-boval roke.

Miss Jakson, ki je bila zraven, ni vedela, kaj bi mislila.

V tem trenutku stopil je Gregor Ivanovič v sobo.

„Aha,“ rekel je Muromski, „vidva sta že vse sama dokončala.“

Bralec naj sam sodi, kaj je bilo potem.

— ta žalostna, nepričakovana osoda je pa dotični sklep zadela baje vsled skupnega sporazumljenja g. c. kr. okrajnega glavarja in ondotnega župana, ka-teri zavoljo svojega več nego čudnega ravnanja nikakor ne zasluži mej zavedne in odločne narodne može uvrsten biti; — sad vseh teh sklepov je, da občinski tajnik vedno le v jedino zveličalni nem-ščini pisari. — Sploh pa se opazuje, da se tudi ob Sotli nemški živelj hoče po vsej sili udomačiti in globoko ukoreniniti; kajti usiljuje se povsodi. — To čutijo sosebno breški veliko-nemci, katere je Silvestrovi dan sosebno razveselil, kajti slišali so, kar še dosedaj nikdar, — celo na prižnici v nem-škem jeziku od starega leta slovo jemati. To je bilo za nemške Brežičane neizmerno veselje, — so pa tudi neki občno zadovoljni. — G. govorniku pa čestitamo k dobremu uspehu.

Domače stvari.

— (Gospod c. kr. višji državni pravd-nik v Gradci) obrnil se je do nas z dopisom dto. Gradec 12. t. m. št. 150. naj vest, priobčeno v 4. št. našega lista pod naslovom „Kruh iz Gradca za Ljubljano“ popolnimo v tem, da se za kaznilnico ljubljansko peče kruh v lastnej pekariji graške ka-znilnice zaradi tega, ker „für die Einführung der besprochenen Massregel nicht allein die mindere Qualität des bisher gelieferten Brodes, sondern auch, und zwar vorzugsweise die hiedurch erzielten Kosten-ersparnisse massgebend waren“.

— (Čemu ravnopravnost?) Na poslopji c. kr. deželne sodnije v Ljubljani odstranili so te dni že precej zamazanega starega c. kr. orla, kateri je prebil dokaj desetletij in imel se ve da le nem-ški napis: „K. k. Landesgericht“. Namestili so ga z novim, ki pa ima tudi le napis: „K. k. Landes-gericht“. Tedaj za: „C. kr. deželna sodnja“ ni bilo prostora. Čemu tudi slovenski napis za deželno sodnijo Kranjsko, v katerej deželi je 97% vsega pre-bivalstva Slovencev?

— (Poštne hranilnice) pričnó se z de-našnjim dnem. Ta prepotrebni in po drugod že davno upeljani zavod bode gotovo dobrodejno uplival na ljudstvo in pomnoževal štedljivost, ker je vsakemu prilika dana začeti z malimi, da neznatnimi zneski. Poštni uradniki dobili so nalog, da izdajajo vse iz-kaznice v slovenskem jeziku, če je uložniki slovenski nagovoré in slovenske izkaze zahtevajo.

— (Kranjske deželne dobrodelne naprave v letu 1882.) V zdravniškem oskrbo-vanju je bilo v pretečenem letu bolnikov: v bolnici z 1 podružnico 3946, v blaznici z 1 podružnico 249, v porodišnici (213 mater in 174 otrok) 387, skupaj 4582. — Izstopilo (3809) in umrlo (378) jih je: v bolnici 3713, v blaznici 96, v porodišnici 378, skupaj 4187; tedaj jih je ostalo koncem leta 395 in sicer v bolnici 233 proti 247 koncem leta 1881, v blaznici 153 proti 144 koncem leta 1881, v porodišnici 9 proti 6 koncem leta 1881. Najden-cev je v deželni oskrbi še 18. Skupno število v letu 1882 oskrbovanih bolnikov 4582 je proti onemu leta 1881 z 4332 višji za 250 oseb.

— (O gostilni v Čitalnici) se od marsi-kake strani čuje, kakor da bi bila že oddana. Da se zabranijo pomote v tej zadevi, poudarja odbor, da se to doslej še ni zgodilo.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 21. decembra.

Umorilci žandarja Lengerja.

Dva dni 21. in 22. decembra p. l. trajala je obravnava proti morilcem žandarja Lengerja. Obrav-navo je vodil deželne sodnije predsednik g. Grčar, državno pravdnštvo zastopal je g. Pajk, zagovornika pa sta bila dr. Abazhizh in dr. Zarnik. Prvi zato ženec Bezljaj je jako blede fant, pa krepke postave, brez brade; Pavčič pa ima polno brado, jako odu-ren obraz, Nemeč bi rekel: „Galgenphysiognomie.“ Bezljaj se zagovarja kratko in odločno, Pavčič pri-poveduje pa s pridigujočim in jokajočim glasom.

Zatožba je sledeča.

Anton Bezljaj, po domače Liparjev, 22 let star, neoženjen kajžarski sin iz Spodnjega Kašlja je v

noči od 30. do 31. oktobra 1882. na okrajni cesti blizu postaje južne železnice v Zalogu c. kr. žandarju Janezu Lengerju, ki je bil tačas v službi, s sabljo več smrtnih ran prizadel, da je Lenger vsled istih umrl; — Janez Pavčič vulgo Šimoncov, 36 let star, sin posestnika iz Spodnjega Kašlja pa žandarju Len-gerju bajonet raz puške snel, se ga lotil, ga v boji z Antonom Bezljajem oviral, da se ni mogel braniti in tako k umoru pripomogel.

Anton Bezljaj storil je s tem hudodelstvo umora po §§. 134 in 135 št. 4, kaznjivo po §. 136 k. z. kot neposredni storivec, Janez Pavčič pa hudo-delstvo umora po §§. 134 in 135 št. 4 kot nepo-sredni pomagač.

Zatožba pravi: 31. oktobra 1882 zjutraj okolo 5. ure zapazil je voznik premoga za Velško tovarno na okrajnej cesti blizu postaje južne železnice v Za-logu v cestnem grabnu ležečega c. kr. žandarja. Naznanil je to tovarniškemu vratarju, ta pa Okornu, žandarmerijskemu vodji v Velčah, ki je takoj odšel na mesto dejanja in našel žandarja Lengerja na omenjenem mestu z mnogimi ranami na glavi. Sod-nijska komisija iz Ljubljane, prišedša na telegrafično naznanilo vodje Okorna na mesto dejanja, našla je Lengarjevo truplo 110 korakov od Andrej Dovčeve gostilnice v Zalogu, ležeče na hrbtu, z glavo proti Devici Mariji v Polji. Nad glavo v njivi ležal je žandarjev klobuk, pod njim puška, pri kateri je bila zatvornica za patrone odprta, v zatvornici pa je bilo še vseh 7 patronov. Bajonet našel se je raz puške snet 17 korakov od mrliča oddaljen na njivi in, dasi je vsa obleka od mrliča in puška z blatom one-snažena, bil je bajonet popolnem čist, brez vsacega madeža. Sable niso našli. Na mestu dejanja bile so tri večje luže krvi, proti Zalogu pa se je našlo še 9 večjih ali manjših krvnih kapelj. V rokah umor-jenega, ki so bile skrčene v pest, našlo se je ne-kaj las.

Na Janez Lengarjevem truplu našlo se je ve-liko ran, na obrazu bila je koža na 18 krajih raz-praskana, iz česar se sklepa, da ga je nekdo za obraz prijel in mu usta mašil, da ni kričal. Na dalje našle so se rane: Sredi levega ušesa 2 centimetra dolga, na temenu bilo je 7 različnih križajočih se ran 5—12 centimetrov dolgih, vsled katerih je bila črepinja razklana in zdrobljena in v sredi temena skozi ostro rez moglo se je priti do možjanov. Na desnej rami tri 2—3 centimetre dolge rane, jednaka poškodba tudi nad levo ramo in na palcu desne roke nad prvim členom.

Zdravniški zvedenci so na temelji priobčenega izjavili, da je bilo osem ran na glavi z jednim in istim orodjem, to je z ostro nabrušeno sabljo z močnim udarcem prizadejanih, da je bila vsaka teh ran smrtonosna, vse skupaj pa so na vsaki način bile take, da je morala vsled njih slediti smrt po mrtvoudu možjanov in to v jako kratkem času.

Način poškodb pa tudi kaže, da je imel tisti, ki jih je Janezu Lengarju prizadjal, naročiti namen usmrtiti ga, tako, da je v objektivnem oziru gotovo dovršeno hudodelstvo prostega (navadnega) umora.

V subjektivnem oziru pa je sodnijska preiskava naslednje spravila na dan.

Po izpovedbah prič Janeza Travnja in Jakoba Šešeka ostavil je Lenger v družbi imenovanih prič 30. oktobra po noči okoli 3/4 na 12. uro Jakob Dmnikovo krčmo v Zalogu. Kmalu potem sta se ločila Traven in Šešek od Lengerja, kateri je šel proti Andrej Dovčevi krčmi.

Okolu polnoči čula je priča Ivana Šavel, ku-harica pri postajnem načelniku v Zalogu, ki je bila še po konci in se bavila v prvem nadstropji, od tistega kraja sem, kjer se je našel drugo jutro umorjeni žandar, prepir in videla v mesečini tri osebe, ki so se prepirale. Kmalu potem slišala je več udarcev, nato odšli sta dve osobi od mesta de-janja ter korakali mimo kolodvora proti spodnjemu Kašlju.

Iz prepira teh osob povzela je, da je jeden drugemu očital, da je o njem nekaj govoril, čula je mej udarci tudi klic „Führer!“ Ni tedaj dvo-miti, da se je ravno takrat vršil umor žandarja in da je slednji brž ko ne klical vodjo Okorna, da

bi napadovalca mislila, da ni sam, ampak da je vodja Okorn blizu.

Morali sta se po navedenem samo dve osebi umora udeležiti in silno sumna sta le Anton Bezljaj in Janez Pavčič, kajti slednji priznava, da ga je proti polunoči blizu Andrej Dovčeve gostilne žandar Lenger ustavil, da se jima je potem tudi Anton Bezljaj pridružil, ki je mej tem ko je on (Pavčič) bajonet v stran vrgel, Lengerja tolkel. Pavčič ima na desnej rami poškodbo, katero je očitvidno dobil pri tej priložnosti z Lengerjevo sabljo, katera se pogreša. Nadalje je Anton Bezljaj po dovršenem dejanju vse natančno Andreju Strahu obstal in ima tudi na roki urezo, katero je brezdvomno tudi pri tem dejanju dobil, kajti njegovi dotični izgovori so vsi lažnjivi. V jutru 31. oktobra imel je Bezljaj tudi krvavo srajco ter jo takoj prat dal, bil je tudi po izreku mnogih prič prihodnjega dne jako klavern in potr.

Nagib tega umora pa je, da je žandar Lenger Jan. Pavčiča in And. Straha 25. okt. zjutraj v August Winklerjevem lovskem revirju v Podgradu našel, ter odvezel Pavčiču puško, kateri obstane, da je tistikrat na zajce prežal in ker je Lenger pozneje v krčmah pripovedoval, kako se je Pavčič prestrašil, ko ga je Lenger prijel. To pripovedovanje je tudi Pavčič, ako se ozira na izpovedbo priče Ivane Šavel, očitvidno žandarju Lengerju na mestu dejanja očit.

(Konec prih.)

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
8. jan.	7. zjutraj	741.72 mm.	- 7.6° C	sl. bur.	d. jas.	0.00 mm.
	2. pop.	740.62 mm.	- 5.2° C	sl. bur.	obl.	snega.
	9. zvečer	740.90 mm.	- 5.8° C	sl. bur.	obl.	
9. jan.	7. zjutraj	741.30 mm.	- 6.0° C	sl. jvz.	obl.	0.00 mm.
	2. pop.	740.23 mm.	- 4.4° C	sl. jvz.	obl.	snega.
	9. zvečer	738.61 mm.	- 6.2° C	sl. bur.	jas.	
10. jan.	7. zjutraj	734.92 mm.	- 9.0° C	sl. bur.	jas.	3.70 mm.
	2. pop.	734.26 mm.	- 0.8° C	brezv.	obl.	snega.
	9. zvečer	735.04 mm.	- 2.2° C	sl. jz.	obl.	
11. jan.	7. zjutraj	734.68 mm.	- 4.0° C	sl. jvz.	obl.	2.40 mm.
	2. pop.	735.65 mm.	- 2.8° C	sl. bur.	obl.	snega.
	9. zvečer	739.25 mm.	- 4.0° C	sl. bur.	obl.	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk je ostal v primeri s pretečenimi dnevi precej nespremenjen; razdelitev še vedno nejednakomerna; razločki mej maksimum in minimum precej veliki. Vetrovi so postali le nekoliko slabotnejši; bili so pa zadnje dni že precej spremenljivi. Temperatura je ostala skoro nespremenjena; bila je še vedno povsod ali podnormalna, ali k večjemu normalna. Nebo še vedno večinoma oblačno, le včasih jasno; vreme po več krajih snežno.

Dunajska borza

dné 12. januarja.

Papirna renta	76	gld.	85	kr.
Srebrna renta	77	"	40	"
Zlata renta	95	"	75	"
5% marcna renta	91	"	60	"
Akcije narodne banke	836	"	—	"
Kreditne akcije	282	"	20	"
London	119	"	60	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	51	"
C. kr. cekini	5	"	64	"
Nemške marke	58	"	70	"
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	118	50
Državne srečke iz l. 1864	100	"	167	75
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	"	60	"
Ogrska zlata renta 6%	118	"	20	"
" " " " 4%	85	"	15	"
" " " " papirna renta 5%	84	"	45	"
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	"	—	"
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114	50
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	"	75	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	"	50	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	"	40	"
Kreditne srečke	100	gld.	171	25
Rudolfove srečke	10	"	19	25
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	113	25
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	221	"	50	"

Št. 55.

(13—3)

Razglas.

Pobiranje pasjega davka za leto 1883 se je v 1. dan januarja t. l. pričelo in sicer je davke plačati od vsacega psa v okrožji ljubljanskega mesta, izimši samo tiste pse, ki so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

najdalje do 20. februarja t. l. pri mestni blagajni proti plačilu takse 4 gld. (štirih goldinarjev) preskrbe letošnje marke.

Z ozirom na §. 14 izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka se vsi lastniki psov opominjajo, naj o pravem času uplačajo takso, ker od 20. dne priložnega meseca naprej bode konjač lovil pse, kateri se bodo na ulicah nahajali brez letos veljavne marke.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 1. januarja 1883.

Župan: Grasselli.

Pes

se izgubil 3. t. m. v Šiški, prav velik, črn, kodrast, bel pod vratom (Neufundländer), „Jazon“ imenovan. Prosim ograbitelja in druge, ki zanj vedó, proti nagradi mi o njem poročiti, oziroma ga izročiti.

Dr. Slanc,

Šiška (Čadeževa hiša).

(9—3)

Pri **Malič**: Mislav z Dunaja, Schenk iz Trsta, Natanaky z Dunaja, Görrup iz Trsta, Kan z Dunaja, Klein iz Prage, Fel, Predernik z Dunaja.

Pri **Slonu**: Demšar iz Zelenikove, Tschepfer z Dunaja, Globocnik iz Vrhnike, Weyher iz Trbiža, Kolungije iz Zagreba, Sabinek iz Reke.

Tufci: 11. januarja.

Lovro Sebenicher,
posestnik, restaurateur tikom kolodvora na Rakeku,
odprl je
vsestransko spedicijo.

Vsa izročena opravila pri prejemu in oddaji blaga na železnicah, splečevanje vozne itd. preskrbuje hitro, varno in ceno. V njegovih čistih in suhih magacinih ogiblje se lahko vsak prejemalec visoke ležnine na železnici. Pismenim vprašanjem odgovarja točno in natanko.

(27—1)

Bilanca

prve dolenjske posojilnice v Metliki,
registrirane zadruge z neomejenim poroštvom,
konec leta 1882.

Tek. št.	Imetje	gld.		Tek. št.	Dolгови	gld.	
		gld.	kr.			gld.	kr.
1.	Gotovine konec leta 1882	1142	09	1.	231 deležev udov po 18 gld.	4158	—
2.	Posojilo na menjice	28934	91	2.	Hranilne uloge	24638	75
3.	452 bukvic v zalogi à 15 kr.	67	80	3.	Društveni zaklad	513	58
				4.	Čisti dobiček	834	47
	Vkupe	30144	80		Vkupe	30144	80

Metlika, dné 31. decembra 1882.

Anton Prosenik m. p.,
blagajnik.
Leopold Gangl m. p.,
odbornik.

Ferd. Saloker m. p.,
ravnatelj.

Janez Poschek m. p.,
kontrolor.
Fran Jutraš m. p.,
odbornik.

Videl:
Janez Kapelle m. p.,
nadzornik.

(19—2)

TRŽAŠKA razstava LOTE RIJA.

Srečkanje nepreklicljivo

18. februarja 1883.

- glavni dobiček: v gotovem 50.000 gld. ali 8800 cekinov.
- glavni dobiček: v gotovem 20.000 gld. ali 3500 cekinov.
- glavni dobiček: v gotovem 10.000 gld. ali 1750 cekinov.
- glavni dobiček: ovratnik in uhani z briljanti, vrednost 10.000 gld.

Štirje dobitki: Kinč od zlata z briljanti in biseri v vrednosti po 5000 gld.

Pet dobitkov: Različne stvari za kinč v vrednosti po 3000 gld. (14—3)

987 dobitkov v vrednosti po 1000, 500, 300, 200, 100, 50 in 25 goldinarjev.

1000 dobitkov
v vrednosti
gld. 213.550.

Loz 50 kr.

1000 dobitkov
v vrednosti
gld. 213.550.

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštino naj se pošiljajo na

TRST, P. Grande 2. loterijski oddelek tržaške razstave TRST, P. Grande 2.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.